

Pyöräteiden ja jalkakäytävien tiemerkinnyt Tampereella

Pyöräteiden ja jalkakäytävien tiemerkinnot Tampereella

Pyöräteiden ja jalkakäytävien tiemerkinnot Tampereella –ohjeen tarkoituksena on täydentää ja tarkentaa valtakunnallisia jalankulun ja pyöräliikenteen suunnitteluohjeita pyöräteillä ja jalkakäytävillä käytettävien tiemerkinnotien osalta.

Ohjeessa on esitetty Tampereella pyöräteillä ja jalkakäytävillä käytettävät tiemerkinnot ja niissä käytettävät materiaalit sekä tiemerkinnotien mitoitus ja sijoittaminen erilaisissa tilanteissa.

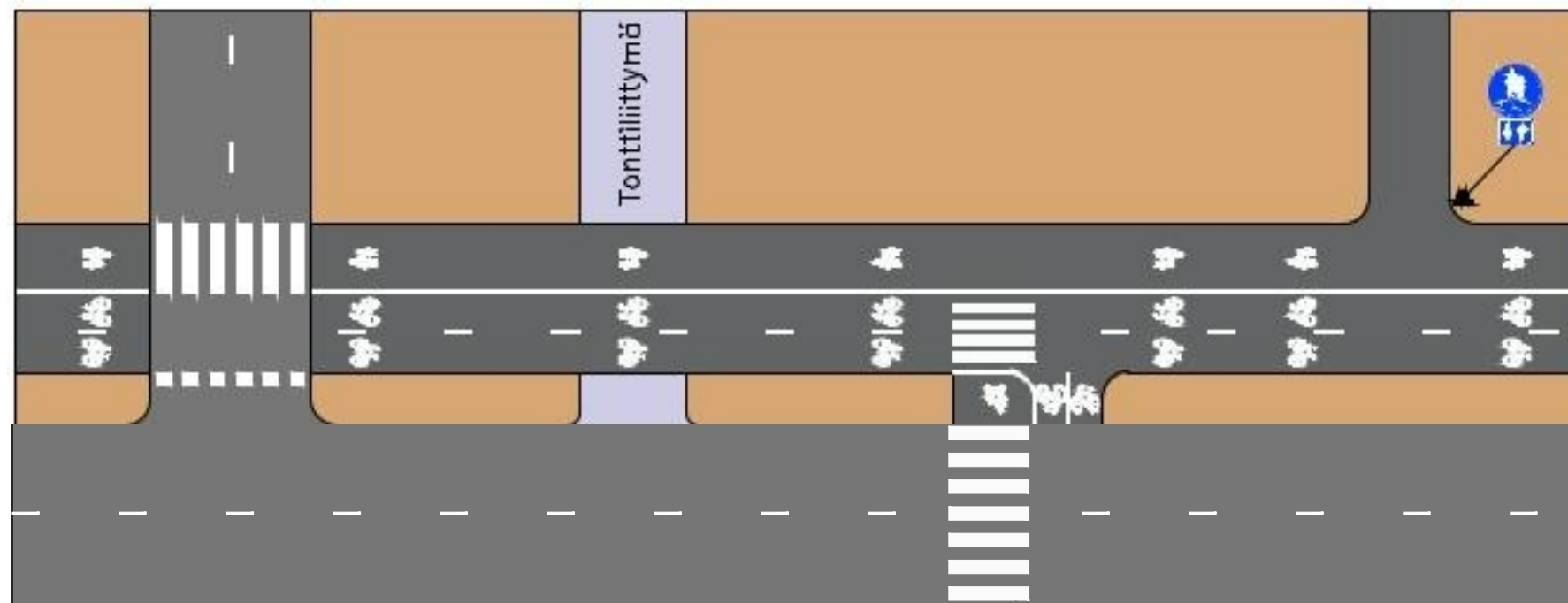
Esimerkkikuvilla on havainnollistettu merkinnotien käyttöä erilaisissa tilanteissa periaatteellisella tasolla yhdistettynä samoissa tilanteissa käytettäviin liikennemerkkeihin. Tässä ohjeessa ei kuitenkaan ohjeisteta liikennemerkkien käyttöä. Ohje ei ota kantaa myöskään väylien mitoituseseen eikä suojateiden ja muiden ajoradan ylitysten ratkaisuihin.

Tämä ohje korvaa Jalankulku- ja pyöräteiden tiemerkinnotien ohjekortin (Tampere 2013) ja Kävelyn ja pyöräilyn erotellun ja ajoratamerkinnot –ohjeen liitteen 3 (YLA 27.8.2019).

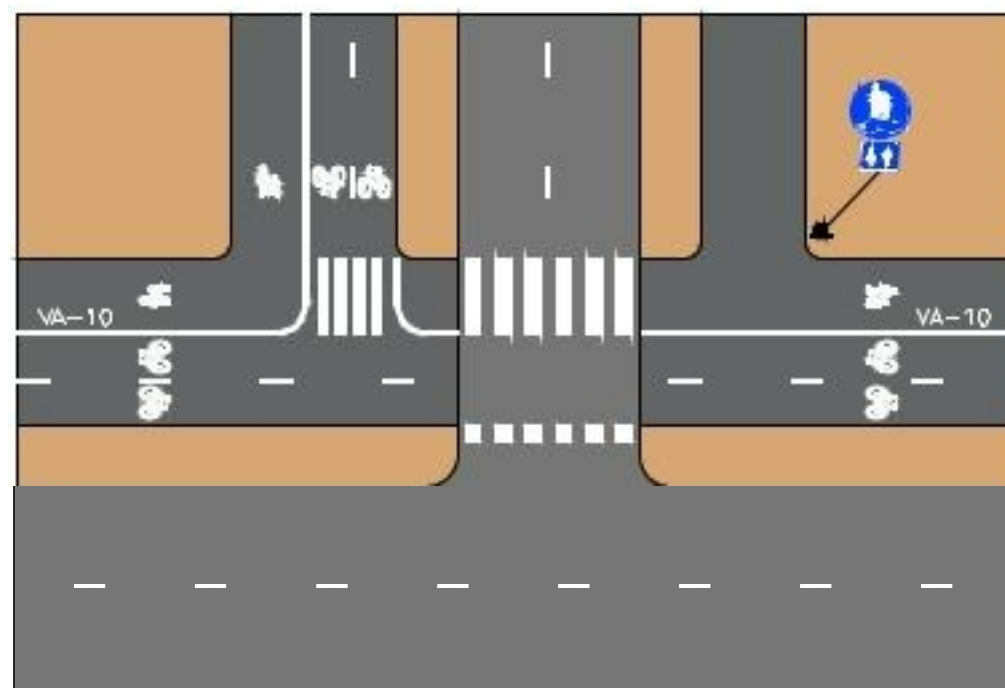
Tampereella 16.1.2026

Sisältö

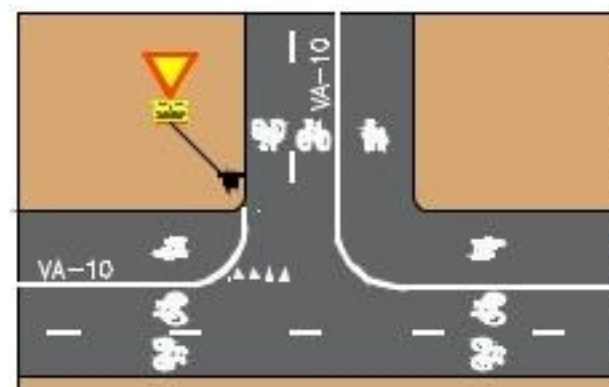
1. Väylän pituussuuntaiset tiemerkinnot
 - 1A Erotteluviiva
 - 1B Keskiviiva
 - 1C Ohjausviiva
 - 1D Sulkuviiva
2. Väylän poikkisuuntaiset tiemerkinnot
 - 2A Väistämiskiiva
 - 2B Suojatien merkinnot pyörätielle
3. Tunnuksien
 - 3A Tunnuksien yksisuuntaisella pyörätiellä
 - 3B Tunnuksien kaksisuuntaisella pyörätiellä
 - 3C Tunnuksien yhdistetyllä pyörätiellä ja jalkakäytävällä
 - 3D Tunnuksien jalkakäytävällä
4. Esimerkkejä tiemerkinnotien käytämisestä
 - 4A Yhdistetyn ja erotellun pyörätien saumakohta
 - 4B Ajoradan ja pyörätien saumakohta
 - 4C Kääntyminen sivukadun ajoradalle
 - 4D Pitkä odotus- ja ryhmitysalue

Kuva 1 Erotteluviivan merkintä linjaosuudella.

Kuva 2 Erotteluviivan merkintä risteysalueella.

Kuva 3 Erotteluviivan merkintä eroteltujen pyöriteiden ja jalkakäytävien keskinäisissä risteyskohdissa.

1A EROTTELUVIIVA

Erotteluviiva on samassa tasossa olevan pyörätien ja jalkakäytävän erotteleva elementti. Erotteluviiva voidaan toteuttaa massamerkinnällä tai kiviraidalla. Erotteluviiva jatketaan koko linjaosuudella katkeamattomana, mm. tonttiliittymien kohdalla.

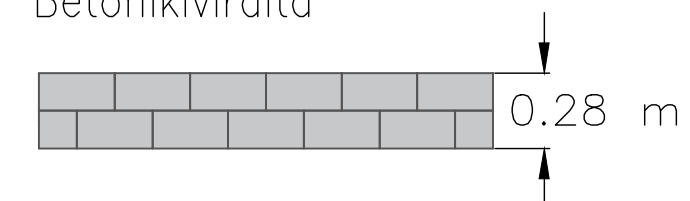
Erotteluviivaa ei tulkita sulkuviivaksi, vaan sen voi pyöräillen ylittää.

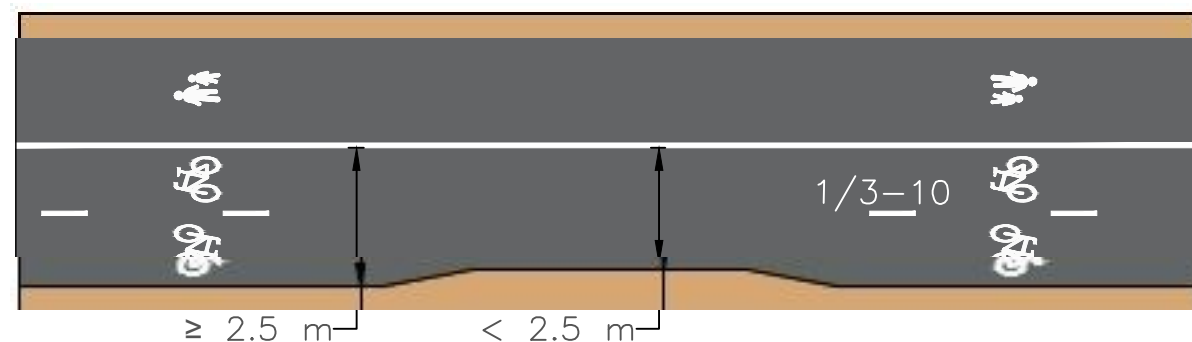
Pyöräliikenteen pääreiteillä ydinkeskustassa ja aluekeskuksissa sekä esteettömyyden erikoistason reiteillä erotteluviivana käytetään kahden kiven raitaa. Ydinkeskustassa materiaalina on luonnonkivi ja aluekeskuksissa betonikivi. Muualla jalkakäytävä ja pyörätie erotellaan toisistaan 10 cm leveällä yhtenäisellä massamerkinnällä.

Erotteluviiva (VA-10), massamerkintä

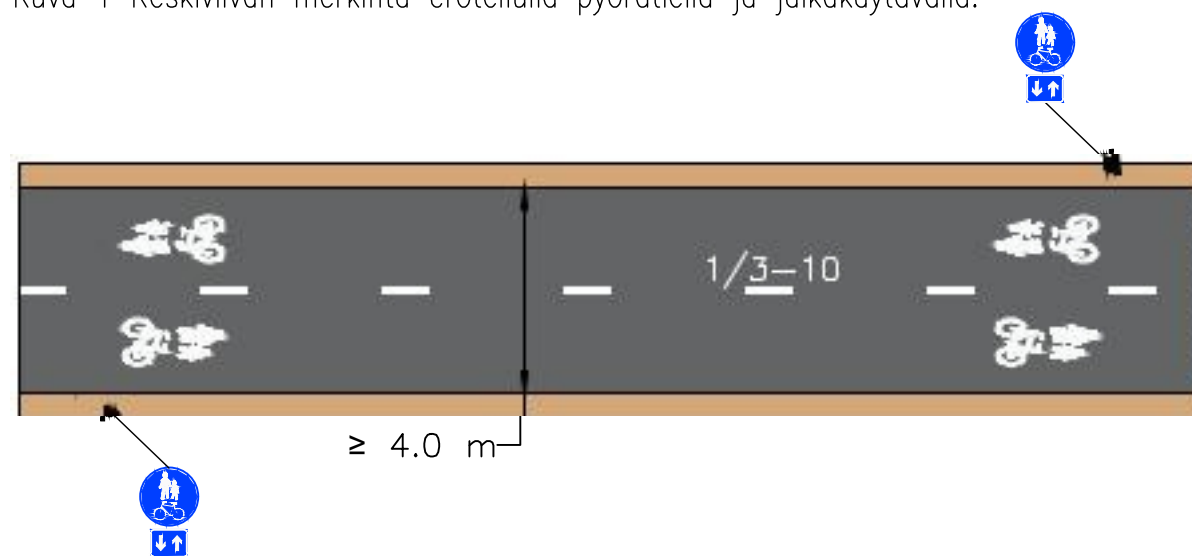

Betonikiviraita

Kuva 1 Keskiviivan merkintä erotellulla pyörätiellä ja jalkakäytävällä.

Kuva 2 Keskiviivan merkintä yhdistetyllä pyörätiellä ja jalkakäytävällä.

1B KESKIVIIVA

Eroteltu pyörätie ja jalkakäytävä

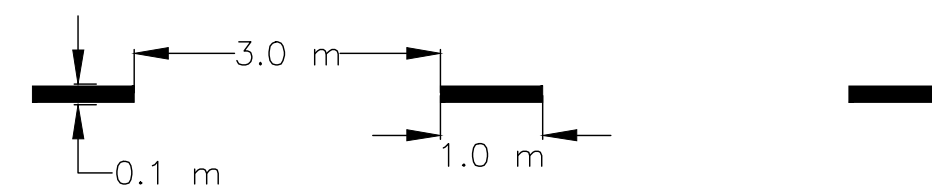
Hierarkiatasosta riippumatta erotellulla kaksisuuntaisella pyörätiellä merkitään ajosuunnat erotteleva keskiviiva, kun pyörätien asfalttipinnan leveys on vähintään 2,5 m. Ajosuunnat erotteleva keskiviiva tehdään 10 cm leveällä katkoviivalla, jossa viivan pituus on 1,0 m ja välin pituus 3,0 m (1/3–10). Keskiviiva jätetään merkitsemättä kohdissa, joissa pyörätie on kapeampi kuin 2,5 m.

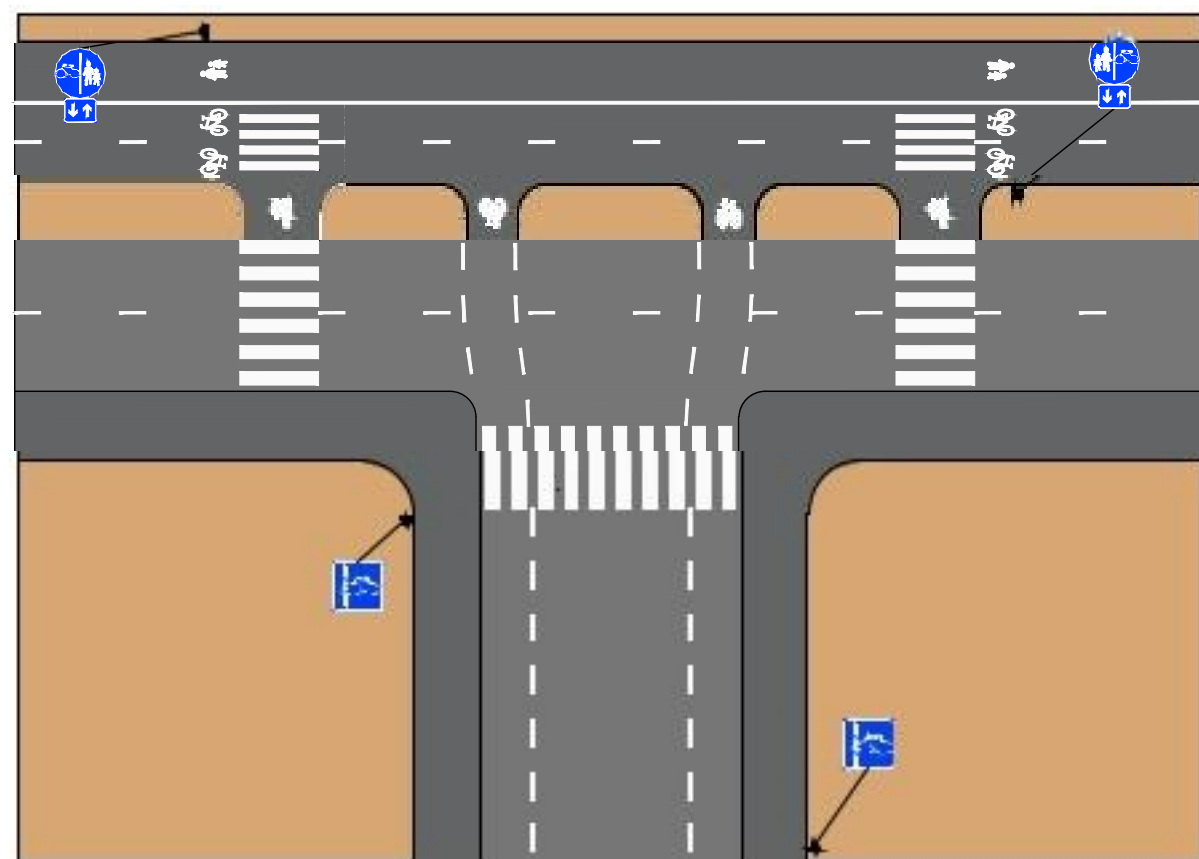
Yhdistetty pyörätie ja jalkakäytävä

Yhdistetyllä pyörätiellä ja jalkakäytävällä kulkusuunnat voidaan erotella keskiviivalla, jos väylän asfalttipinnan leveys on vähintään 4,0 m. Pyöräliikenteen pääreiteillä kulkusuunnat erotellaan aina, kun väylän asfalttipinnan leveys on vähintään 4,0 m.

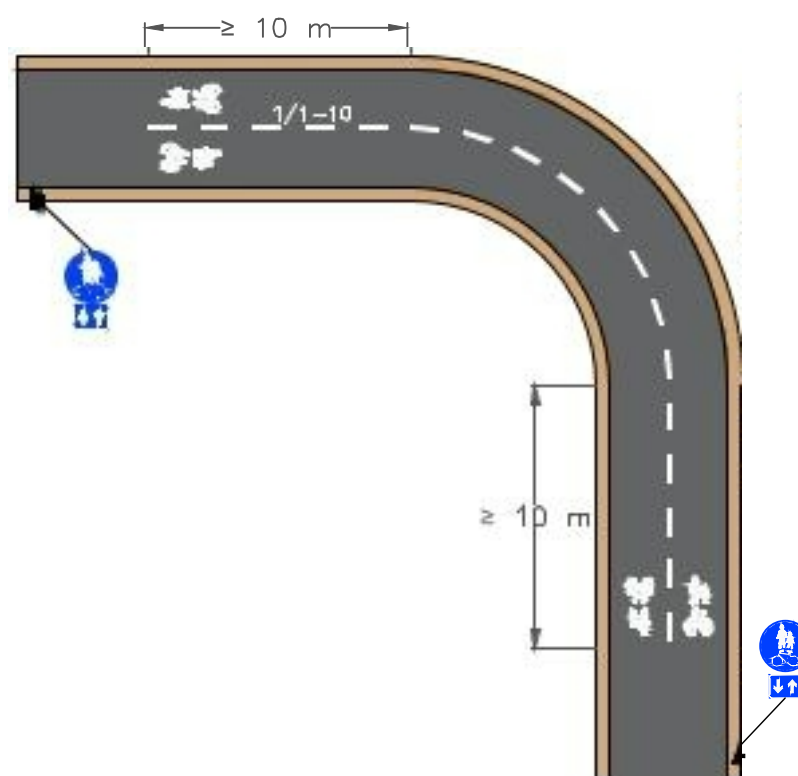
Kulkusuunnat erotteleva keskiviiva tehdään 10 cm leveällä katkoviivalla, jossa viivan pituus on 1,0 m ja välin pituus 3,0 m (1/3–10).

K1 Keskiviiva 1/3–10

Kuva 1 Ohjausviivan merkintä risteysalueella

Kuva 2 Ohjausviivan merkintä ajogeometrialtaan haastavissa kohteissa.

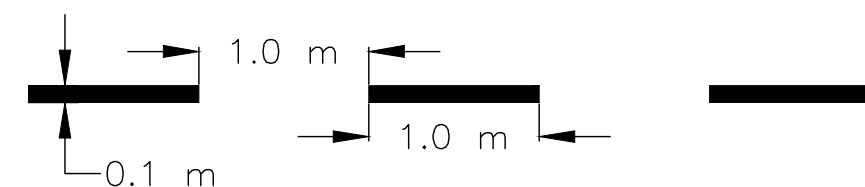
1C OHJAUSVIIVA

Ohjausviivaa voidaan käyttää ohjaamaan pyöräilijää risteyksissä ja järjestelyjen muutoskohdissa (ks. kortti 4B). Jos pyöräilijän ylityspaikka on suojatien rinnalla, ohjausviivaa ei yleensä käytetä.

Näkemäolosuhteiltaan ja ajogeometrioiltaan haastavissa kohteissa (esim. alikulkutunneleissa ja ohjearvot alittavissa kaarresäteissä) voidaan väylän leveydestä ja hierarkiatasosta riippumatta käyttää ohjausviivaa ohjaamaan liikennettä pysymään kulkusuuntaan nähden oikeassa reunassa.

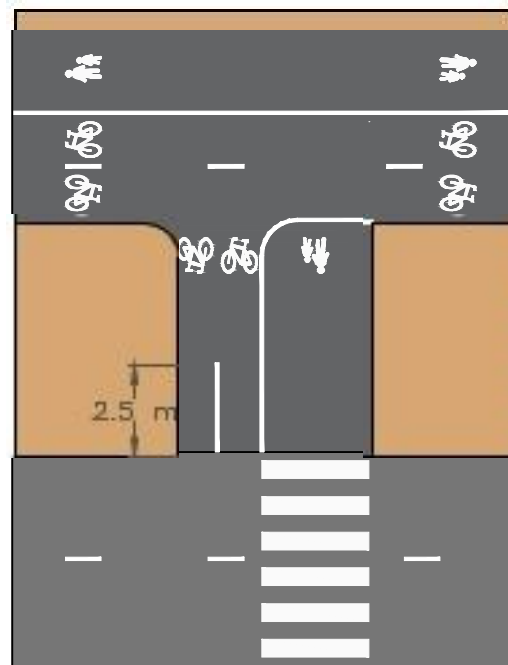
Ohjausviiva tehdään 10 cm leveällä katkoviivalla, jossa viivan pituus on 1,0 m ja välin pituus 1,0 m (1/1–10).

M6 Ohjausviiva 1/1–10

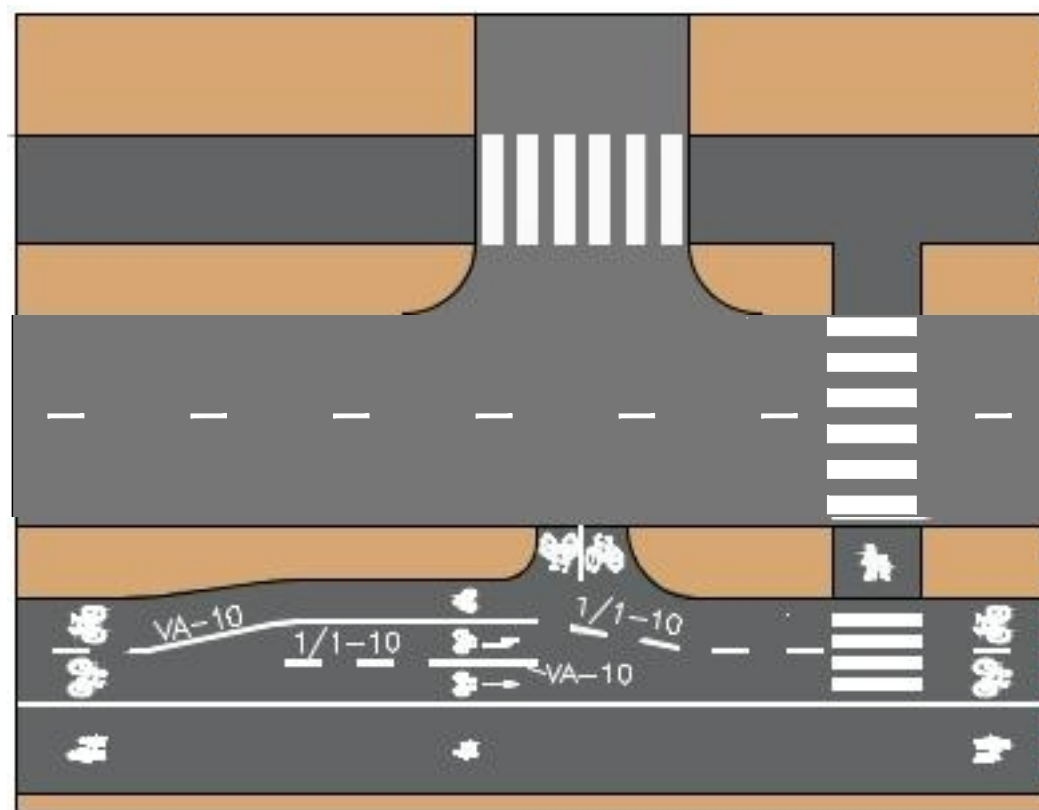

Kuva 1 Sulkuviivan merkintä pyöräilijän ryhmitysalueella.

Kuva 2 Sulkuviivan merkintä pitkällä pyöräilijän ryhmitysalueella.

Kuva 3 Sulkuviivan merkintä kaksisuuntaisella pyörätiellä kääntymiskaistan yhteydessä.

1D SULKUVIIVA

Sulkuviivaa käytetään:

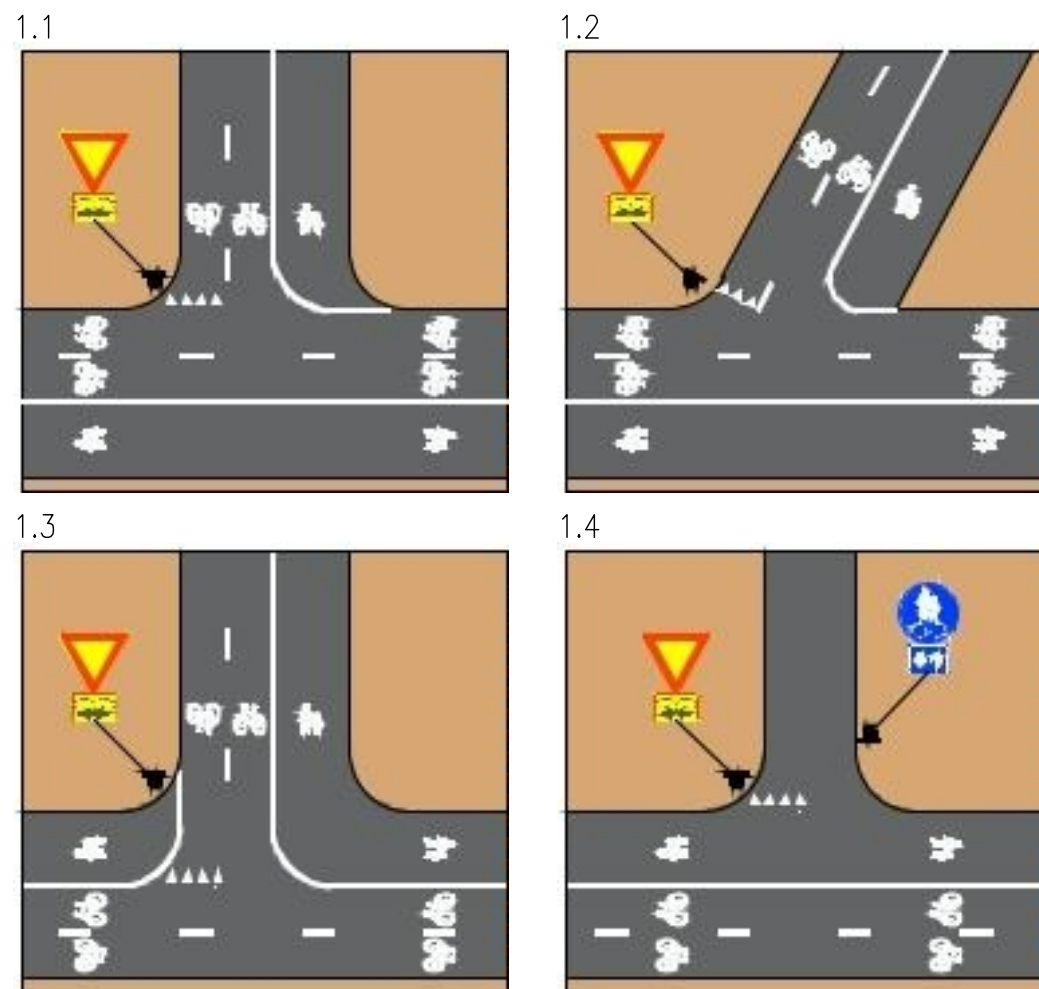
- pyöräilijän ryhmitysalueella, kun ylityskohdassa ei ole pyörätien jatketta
- kääntymiskaistan lopussa erottamaan erkanevia suuntia sekä vastakkaisia suuntia niiltä osin kuin sulkuviivan ylitystarvetta ei ole.

Sulkuviiva on 10 cm leveä jatkuva viiva (VA-10), jota pyöräilijä ei saa ylittää.

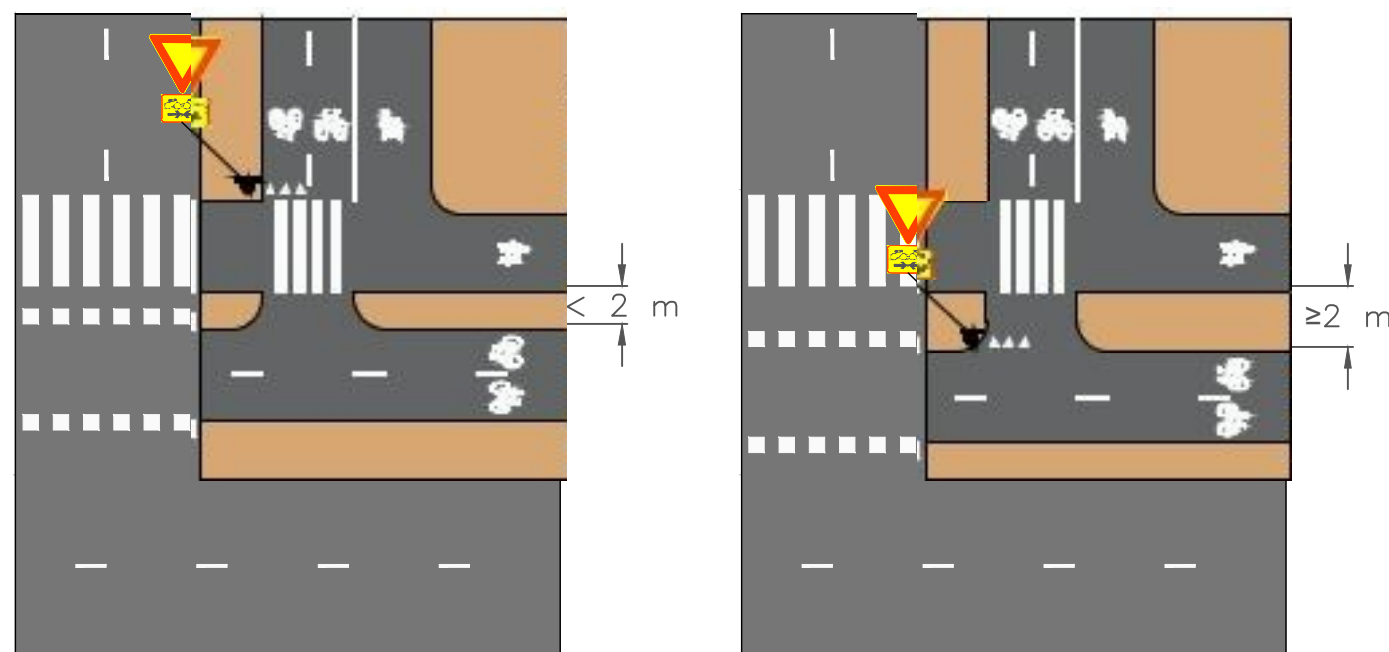
Sulkuviiva merkitään tavanomaisella ryhmitysalueella koko ryhmistysalueen mittaisena ja pitkällä ryhmitysalueella sulkuviivan pituus on 2,5 m. Kääntymiskaistan lopussa erkanevien kaistojen välissä olevan sulkuviivan pituus on vähintään 4 m.

K3 Sulkuviiva (VA-10)

Kuva 1 Väistämisviivan merkintä pyöriteiden keskinäisissä risteämisissä.

Kuva 2 Väistämisviivan merkintä, kun suojatien ja pyörätien väliin jää alle 2 m odotustilaa.

Kuva 3 Väistämisviivan merkintä, kun suojatien ja pyörätien väliin jää vähintään 2 m odotustilaa.

2A VÄISTÄMISVIIVA

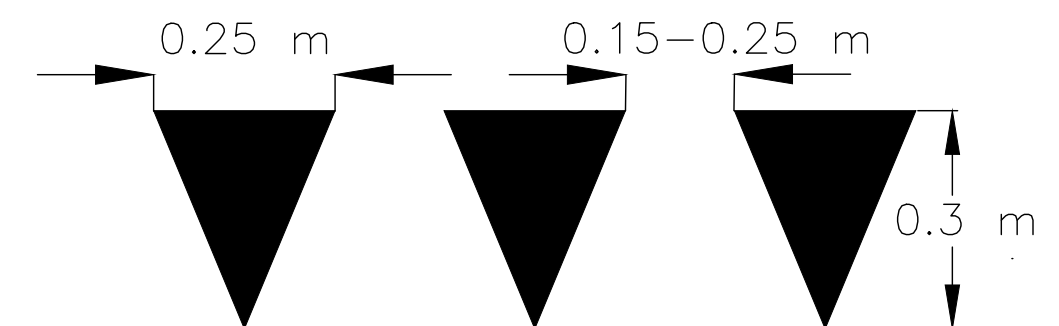
Pyöräliikenteen pääreitit sivusuunnille merkitään väistämisvelvollisuus. Väistämisvelvollisuutta osoittavan liikennemerkkin lisäksi käytetään pyöräliikenteen seudullisten pääreittien sivusuunnilla väistämisviivaa. Sitä voidaan käyttää myös muualla kuin seudullisilla pääreiteillä.

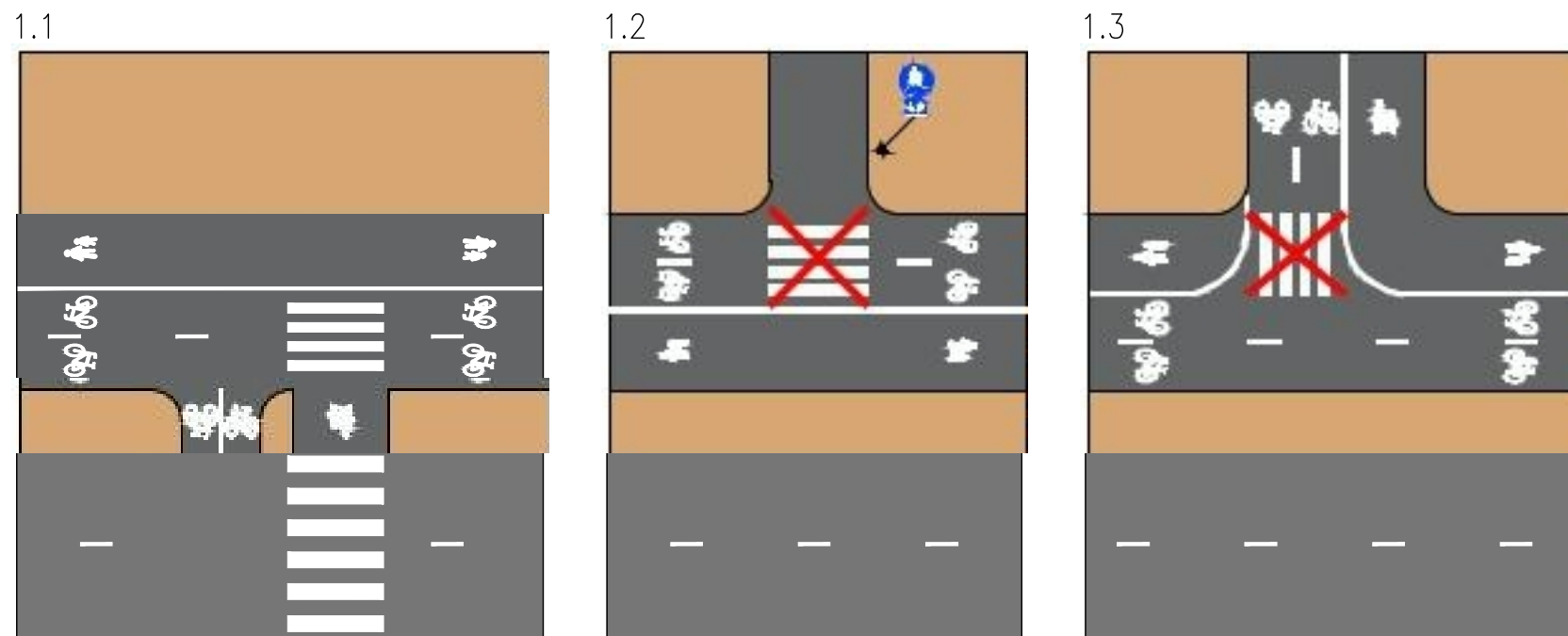
Väistämisviivaa käytetään väistämisvelvollisuutta osoittavan liikennemerkkin tehostamiseksi ja sen käyttö edellyttää liikennemerkkin B5 (väistämisvelvollisuus risteyksessä) käyttöä.

Väistämisviiva merkitään yleensä pääsuunnan reunaan kiinni, mutta se voidaan merkitä myös liikennemerkkin B5 kohdalle. Yhdistetyllä pyörätiellä ja jalkakäytävällä väistämisviiva merkitään ajosuunnassa oikealle puolelle.

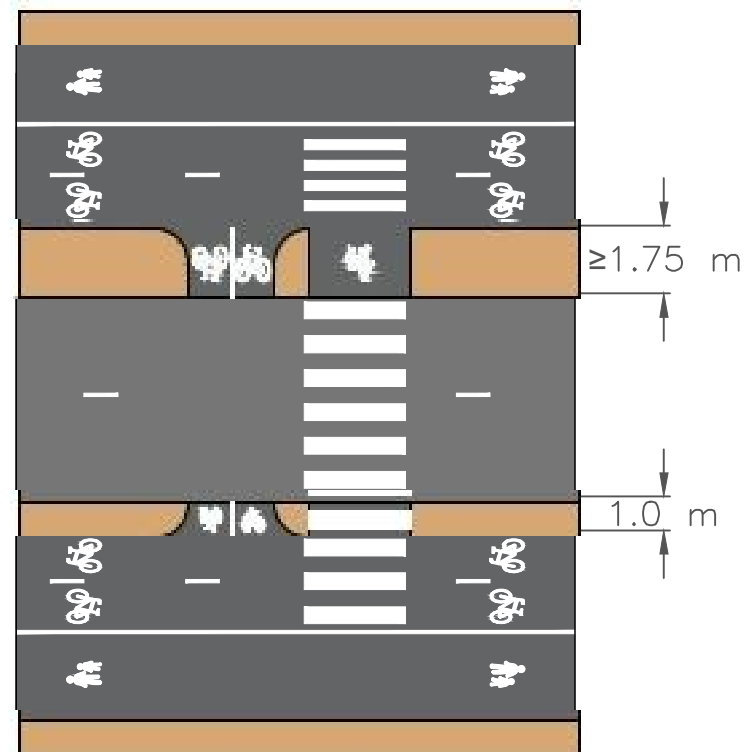
Väistämisviivan kolmion leveys pyörätiellä on 0,25 m ja korkeus 0,3 m. Kolmioiden väli on 0,15–0,25 m. Kolmioita merkitään vähintään 3 kpl.

L2 Väistämisviiva

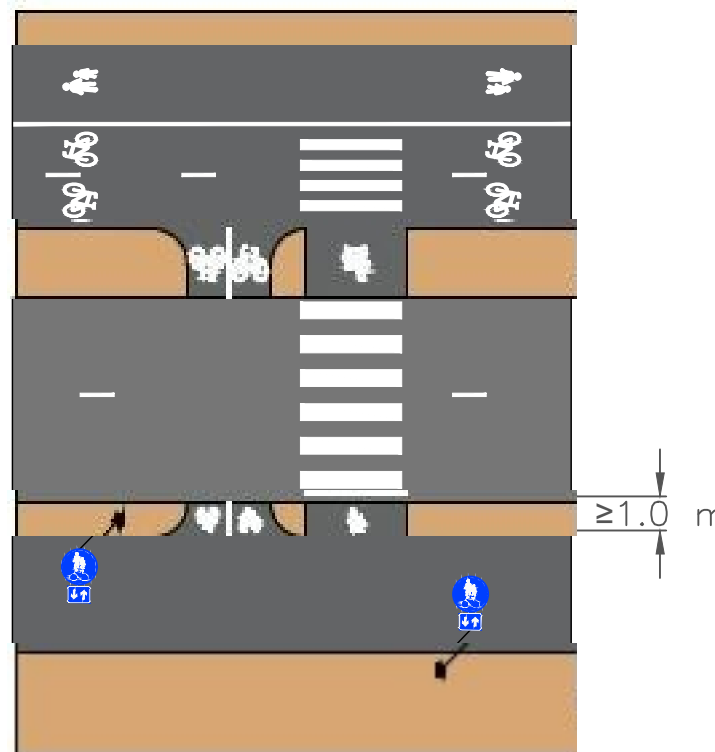

Kuva 1 Suojatie merkitään pyörätien yli vain ajoradan ylittävien suojateiden ja pysäkkien kohdalla.

Kuva 2 Suojatien merkintätapa riippuu odotusalueen leveydestä.

Kuva 3 Suojatien merkintä yhdistetyn ja erotellun pyörätien välillä. Yhdistetyn väylän puolelle merkitään symbolit, kun erotusalue on vähintään 1.0 m leveä.

2B SUOJATIEN MERKINTÄ PYÖRÄTIELLE

Suojatie merkitään pyörätien yli, kun:

- suojatie on jatkoa ajoradan ylittävälle suojatielle
- suojatie johtaa pysäkille (ks. linja-autopysäkkien tyyppikuvat 1/22206/1)

Pyörätien yli johtavaa suojatietä ei merkitä suojatien liikennemerkillä.

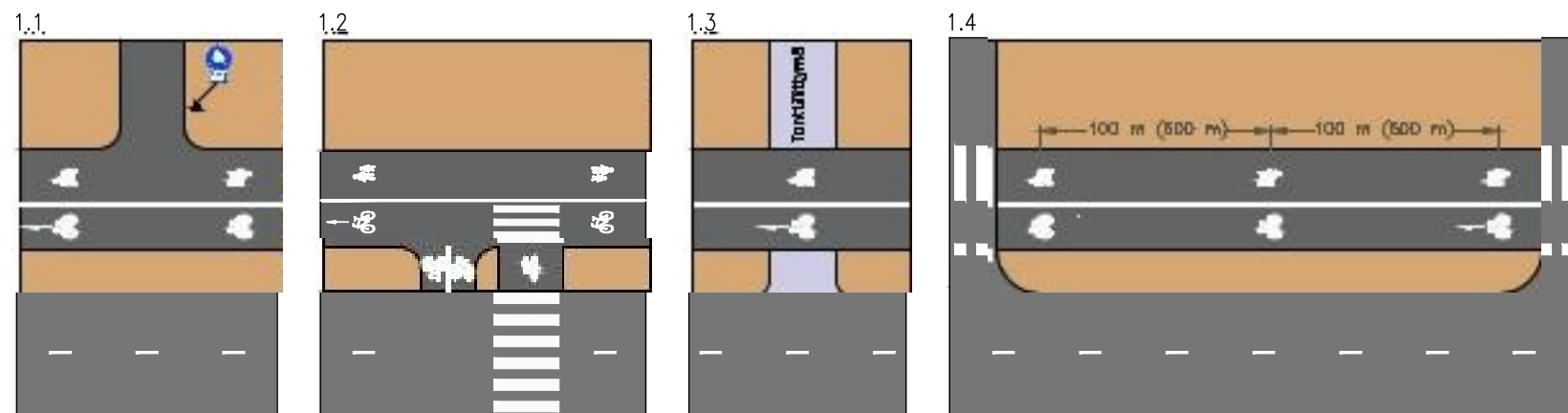
Pyöräteillä käytetään yleensä kapeaa 0.3 m suojatieraitaa. Raitoja merkitään aina vähintään 3 kpl. Suojatie jatketaan 0.5 m leveillä suojatieraidoilla yhtenäisenä ajoradalta pyörätien yli, jos erotusalueen leveys on 1.0 m.

Suojatiet merkitään saman levyisinä kuin ajoradan ylittävä suojatie. Pysäkeille johtavat suojatiet merkitään 2,5 m leveänä.

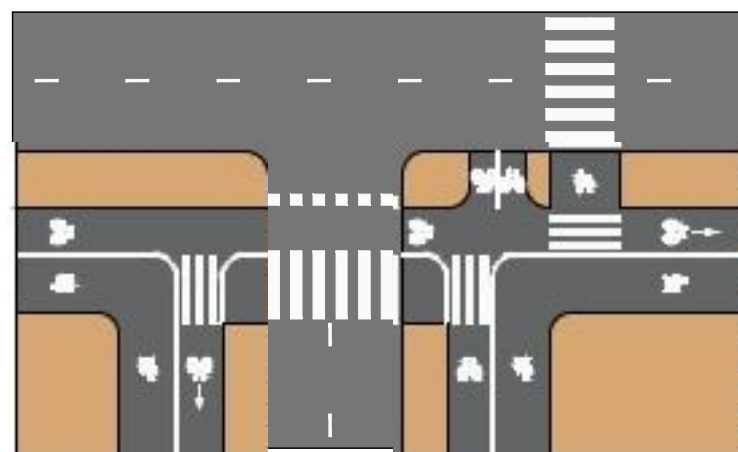
Suojateiden yksityiskohtien suunnittelua ohjaavat suojateiden tyyppipiirustukset (1/21715/1–4).

L3 Suojatie, mitoitus pyörätiellä

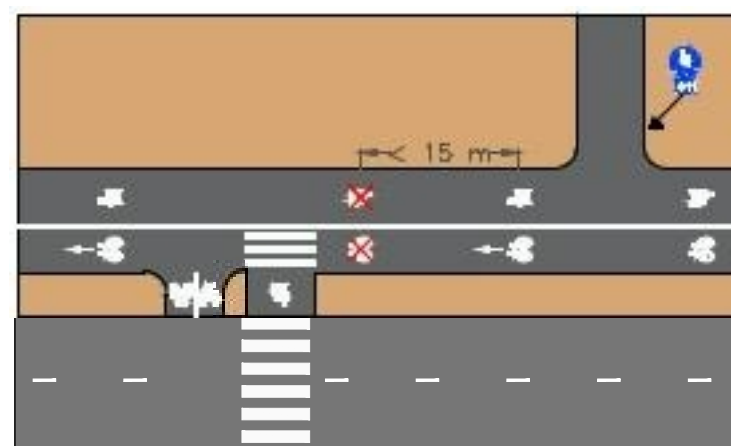

Kuva 1 Yksisuuntaisen pyörätien tunnuksia linjaosuudella.

Kuva 2 Yksisuuntaisen pyörätien tunnuksia risteysalueella. Nuolitunnus jätetään pois silloin, kun pyöräilijän on mahdollista jatkaa useampaan suuntaan.

Kuva 3 Tunnuksia voidaan jättää linjaosuudella merkitsemättä, kun niiden keskinäinen etäisyys on alle 15 m.

3A TUNNUKSET YKSISUUNTAISELLA PYÖRÄTIELLÄ

Pyörä- ja jalankulkijatunnuksia käytetään:

- linjaosuuden alussa ja lopussa
- pyöriteiden keskinäisissä risteyksissä
- suojateiden ja tonttiliittymien kohdalla
- määrävällein (n. 100 m välein rakennetulla alueella ja n. 500 m välein muualla)
- pysäkkien kohdalla (ks. linja-autopysäkkien tyyppikuvat 1/22206/1)
- pyöräilijän ryhmitysalueella ja jalankulkijan odotusalueella verkostollisesti tärkeissä ylityskohdissa.

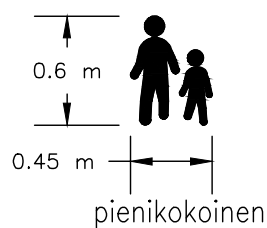
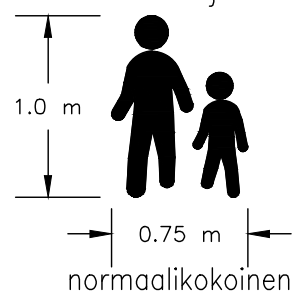
Kun pyörätie ja jalkakäytävä ovat rinnakkain, kaikki symbolit sijoitetaan samaan linjaan ja ne toteutetaan samalla materiaalilla ja saman kokoisina. Symbolilaattaa käytetään pyöräliikenteen pääreiteillä ydinkeskustassa ja aluekeskuksissa tai kun jalkakäytävä on kivetty. Muutoin käytetään massamerkintää.

Yksisuuntaisilla pyöräteillä merkitään pyörätunnus ja ajokaistanuoli osoittamaan sallittua ajosuuntaa. Ajokaistanuolta ei merkitä, jos liittymään saavuttaessa on mahdollista jatkaa useampaan suuntaan eikä eri kääntymissuunnille ole varattu omaa kaistaa. Määrävälein toistoissa nuolitunnus voidaan jättää merkitsemättä.

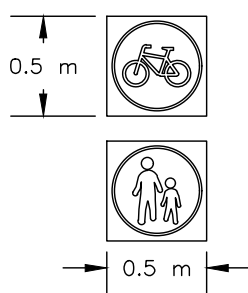
Tunnuksen koko määräytyy pyörätien leveyden mukaan. Normaalikokoista tunnusta (1,0 m x 1,0 m) käytetään vähintään 1,5 m leveillä pyöräteillä. Tätä kapeammilla pyöräteillä käytetään pienikokoista tunnusta (0,6 m x 0,6 m). Symbolilaatat ovat vakiokokoisia.

Ajokaistanuolet tehdään pääsääntöisesti yhden metrin mittaisina.

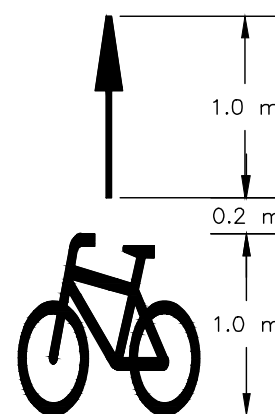
M7 Jalankulkija

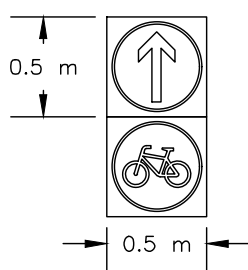
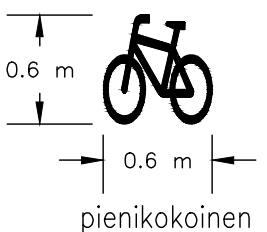
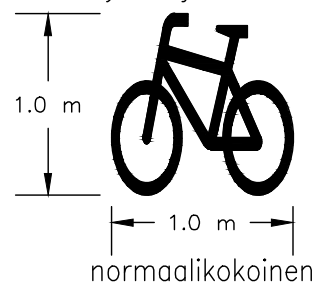
Symbolilaatta

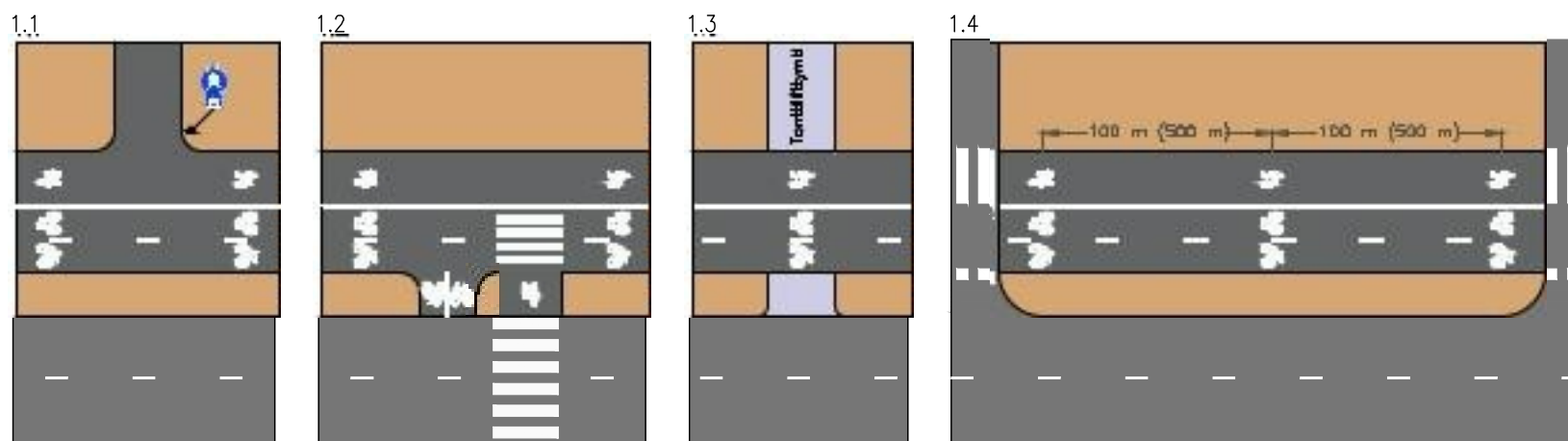

M1 Ajokaistanuoli

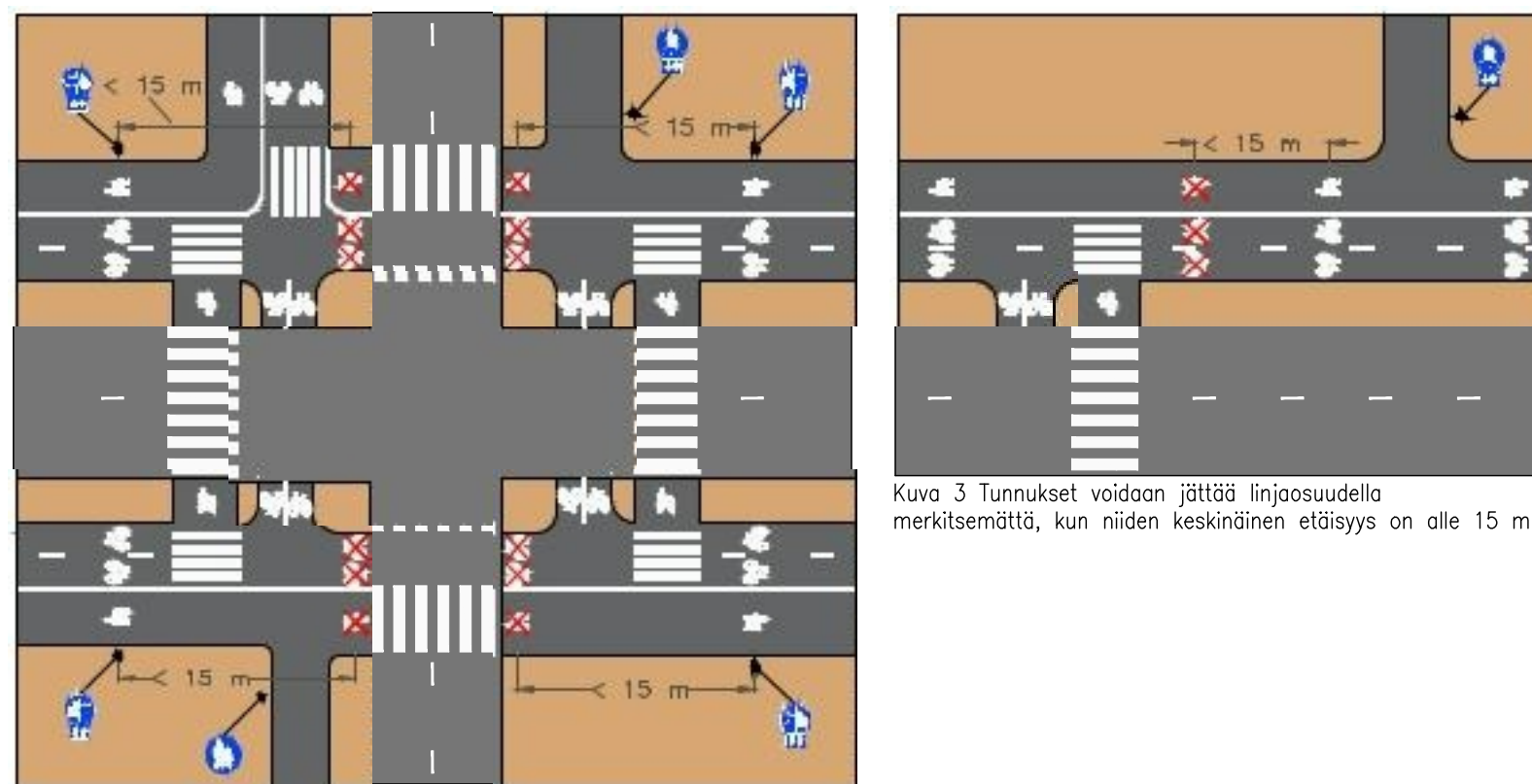

M8 Pyöräilijä

Kuva 1 Kaksisuuntaisen pyörätien tunnuksien linjaosuudet

Kuva 2 Kaksisuuntaisen pyörätien tunnuksien risteyksialueella. Tunnuksia voidaan jättää pyörätien jatkeen yhteydessä pois, kun etäisyys ulompiin tunnuksiin on alle 15 m.

Kuva 3 Tunnuksia voidaan jättää linjaosuudella merkitsemättä, kun niiden keskinäinen etäisyys on alle 15 m.

3B TUNNUKSET KAKSISUUNTAISELLA PYÖRÄTIELLÄ

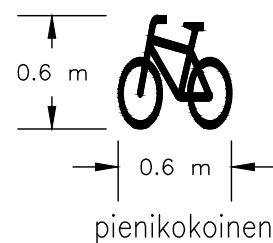
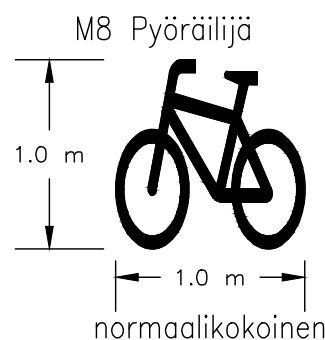
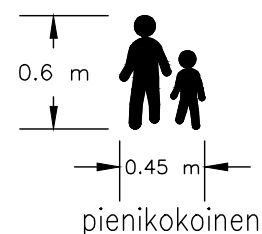
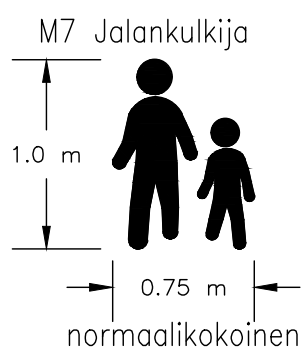
Pyörä- ja jalankulkijatunnuksia käytetään:

- linjaosuuden alussa ja lopussa
- pyöräteiden keskinäisissä risteyksissä
- suojateiden ja tonttiliittymien kohdalla
- määrävällein (n. 100 m välein rakennetulla alueella ja n. 500 m välein muualla)
- pysäkkien kohdalla (ks. linja-autopysäkkien tyyppikuvat 1/22206/1)
- pyöräilijän ryhmitysalueella ja jalankulkijan odotusalueella verkostollisesti tärkeissä ylityskohdissa.

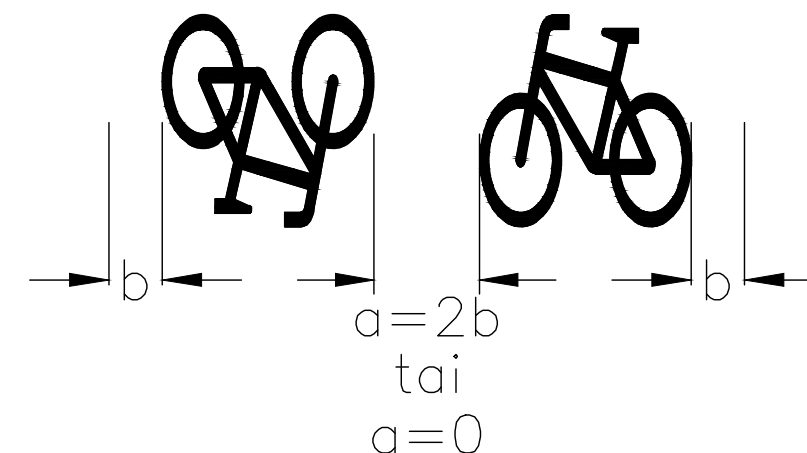
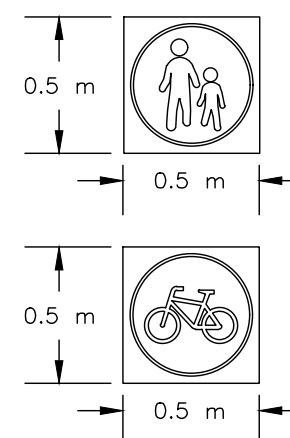
Kun pyörätie ja jalkakäytävä ovat rinnakkain, kaikki symbolit sijoitetaan samaan linjaan ja ne toteutetaan samalla materiaalilla ja saman kokoisina. Symbolilaatta käytetään pyöräliikenteen pääreiteillä ydinkeskustassa ja aluekeskuksissa tai kun jalkakäytävä on kivetty. Muutoin käytetään massamerkintää.

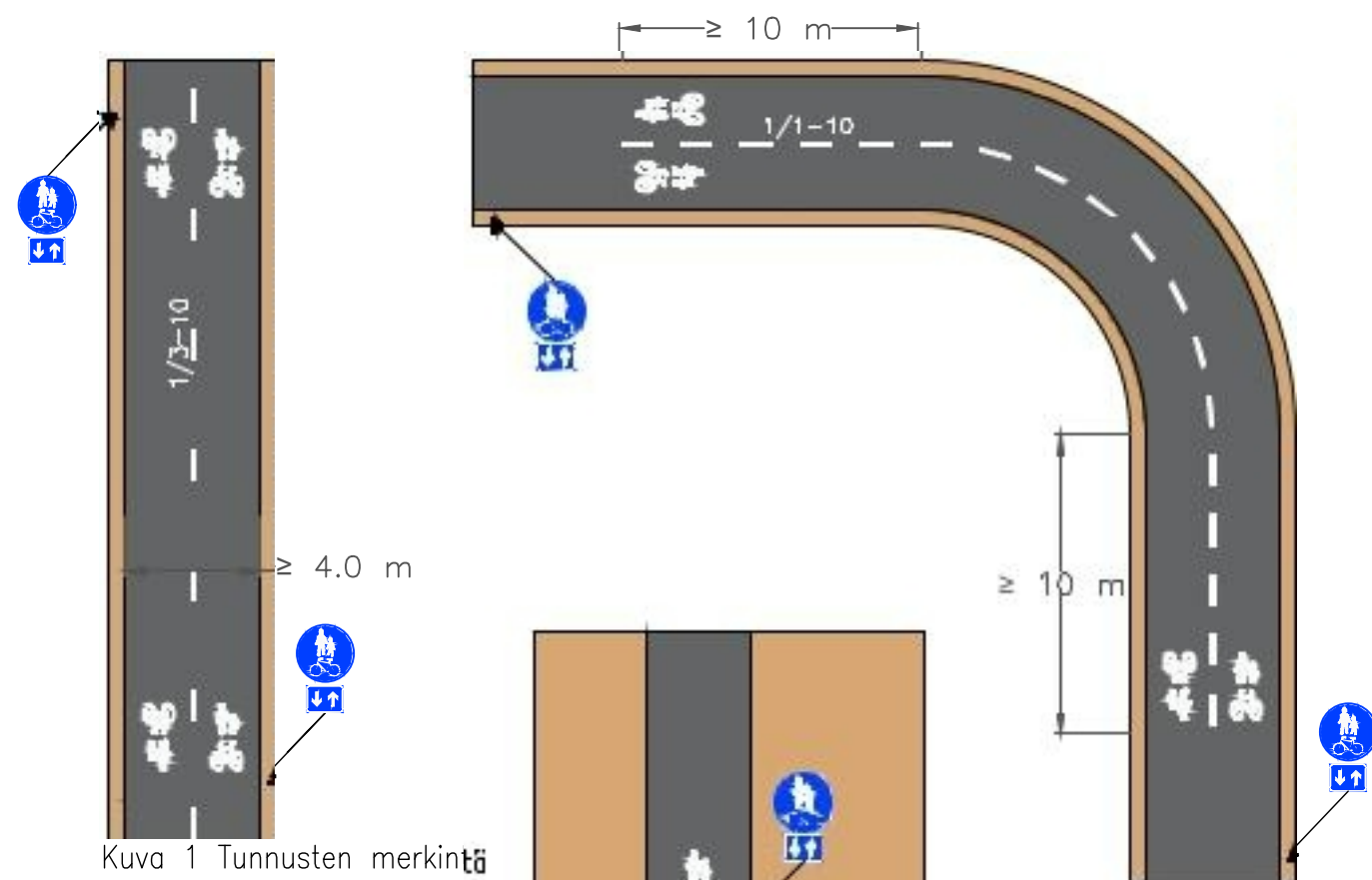
Kaksisuuntaisilla pyöräteillä käytetään kahta vierekkäistä tunnusta siten, että pyöräilijä ylittää pyörätunnuksen vain ajosuunnassa. Kaksoistunnuksen kanssa ei käytetä ajosuuntanuolta, ellei ole tarpeen osoittaa pakollista ajosuuntaa (esim. erillinen kääntymiskaista, kortti 4C).

Tunnuksen koko määräytyy pyörätien leveyden mukaan. Normaalikokoista tunnusta (1,0 m x 1,0 m) käytetään vähintään 3,0 m leveillä pyöräteillä. Pienikokoista tunnusta (0,6 m x 0,6 m) käytetään alle 3,0 m leveillä pyöräteillä. Symbolilaatat ovat vakiokokoisia.

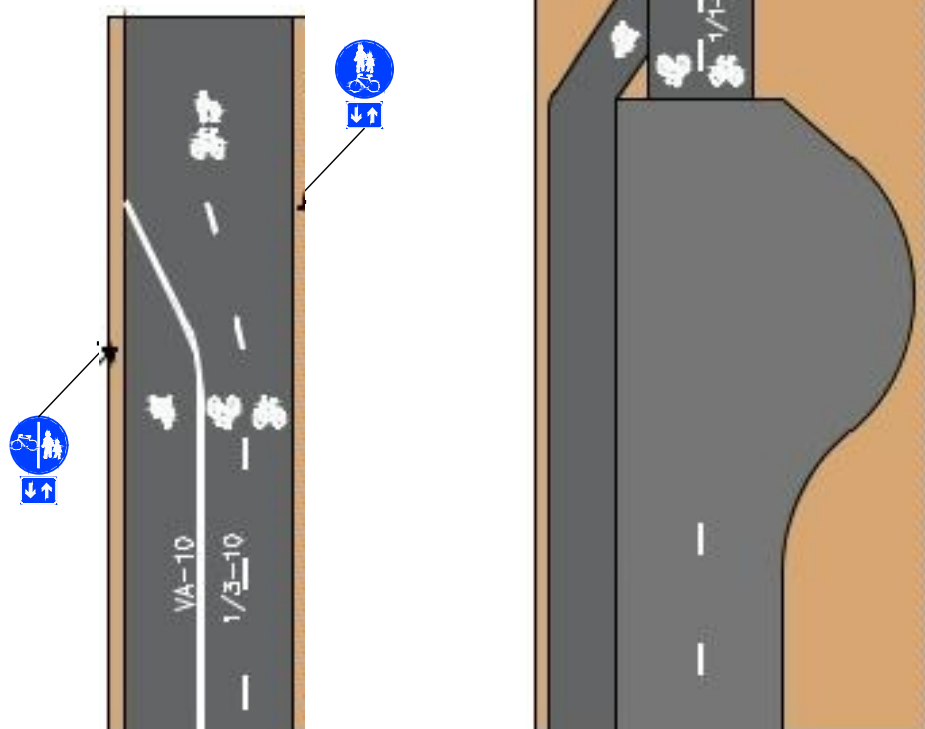
Symbolilaatta

Kuva 1 Tunnusten merkintä
yli 4 m leveällä yhdistetyllä
pyörätiellä ja jalkakäytävällä

Kuva 2 Tunnusten
merkintä, kun pyörätie
on jaettu ohjausviivalla

Kuva 3 Tunnusten
merkintä pyörätien
saumakohdassa

Kuva 4 Tunnusten merkintä
pyörätien ja ajoradan
saumakohdassa

3C TUNNUKSET YHDISTETYLLÄ PYÖRÄTIELLÄ JA JALKAKÄYTÄVÄLLÄ

Yhdistetyllä pyörätiellä ja jalkakäytävällä ei yleensä käytetä tunnuksia, mutta tunnuksia voidaan merkitä seuraavissa tapauksissa:

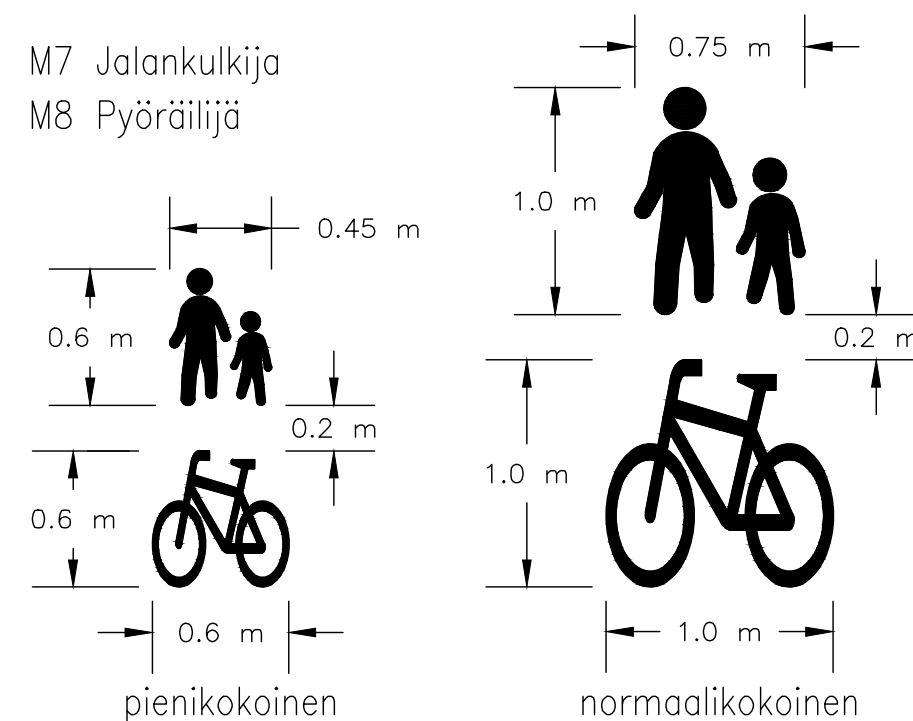
- Yli 4.0 m leveä yhdistetty pyörätie ja jalkakäytävä, kun keskiviiva on merkitty
- ohjausviivalla merkitty väylä
- pyörätien saumakohta, kun väylätyyppi muuttuu.

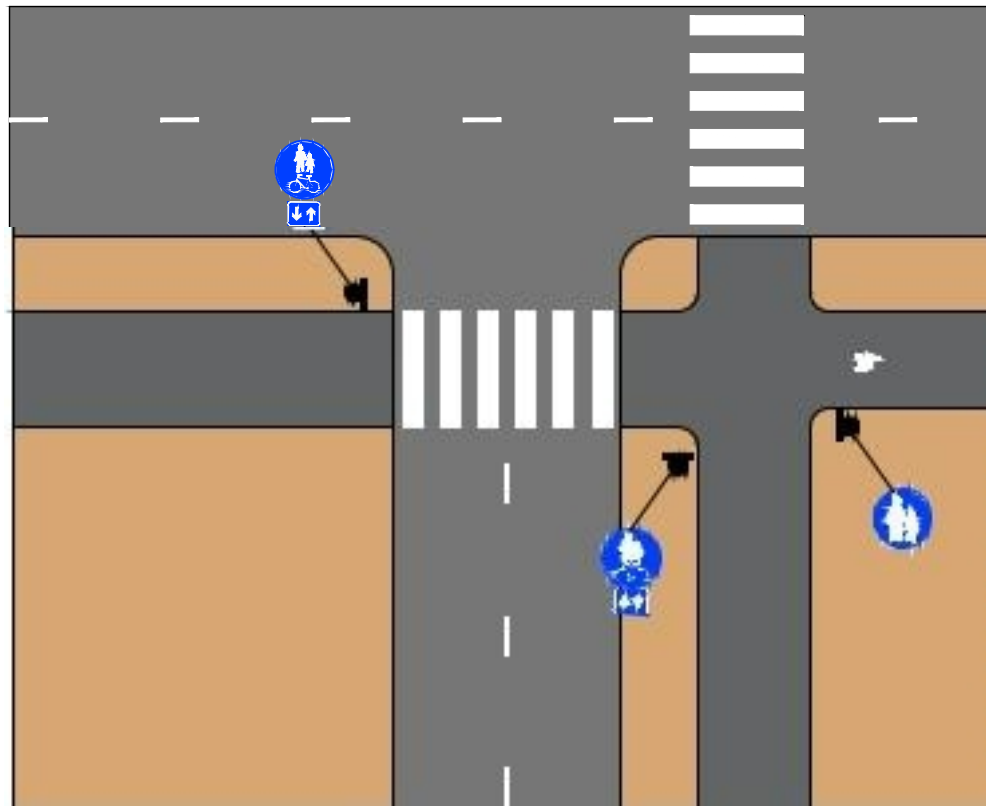
Tunnuksia merkitään peräkkäin kulkusuunnassa oikealle puolelle, kun väylä on jaettu keski- tai ohjausviivalla. Jos keski- tai ohjausviivaa ei ole niin tunnus merkitään väylän keskelle.

Normaalikokoisia tunnuksia (1,0 m x 1,0 m) käytetään vähintään 3,0 m leveillä väylillä. Pienikokoisia tunnuksia (0,6 m x 0,6 m) käytetään alle 3,0 m leveillä väylillä.

M7 Jalankulkija

M8 Pyöräilijä

Kuva 1 Jalankulkijatunnuksen merkintä.

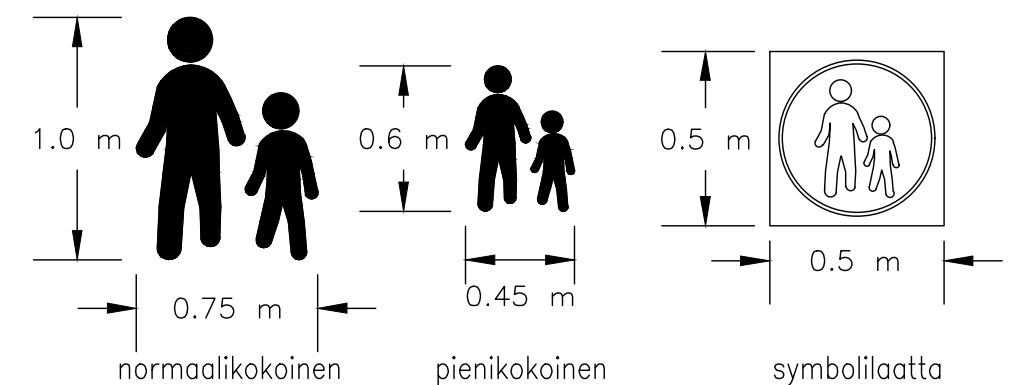
3D TUNNUKSET JALKAKÄYTÄVÄLLÄ

Jalankulkijatunnusta käytetään yhdessä liikennemerkkin D4 (jalkakäytävä) kanssa erillisellä jalkakäytävällä, kun pyöräilijällä on riski ohjautua jalkakäytävälle, ja halutaan korostaa väylän olevan vain jalankulkijoille tarkoitettu.

Tunnuksen koko valitaan sopivana muuhun ympäristöön nähden.

Katso jalankulkijatunnusten käyttö erotelluilla pyöräteillä ja jalkakäytävillä korteista 3A ja 3B.

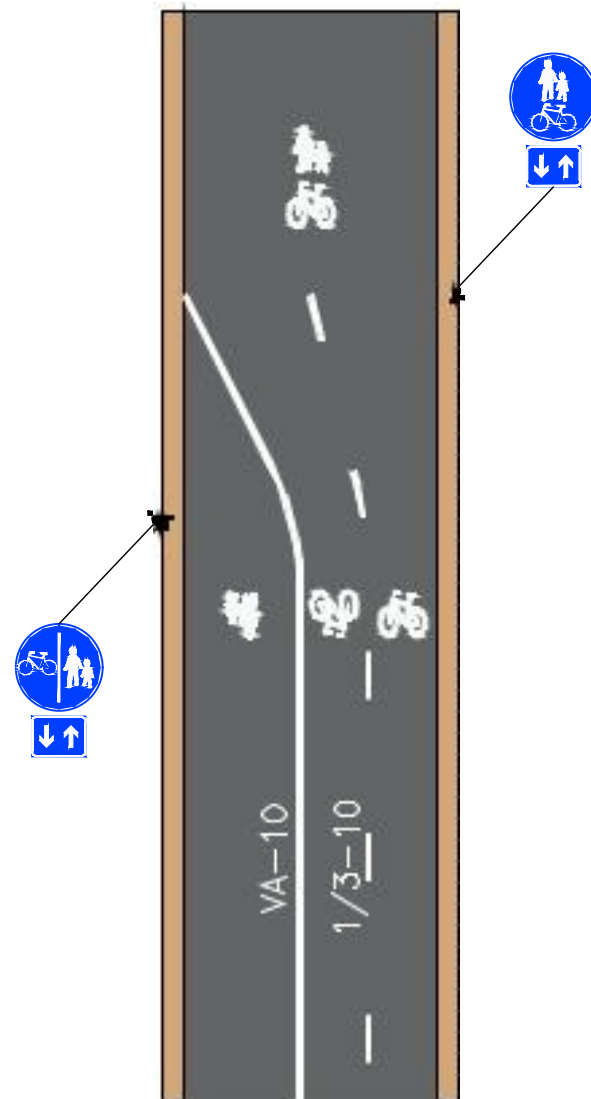
M7 Jalankulkija

4A YHDISTETYN JA EROTELLUN PYÖRÄTIEN SAUMAKOHTA

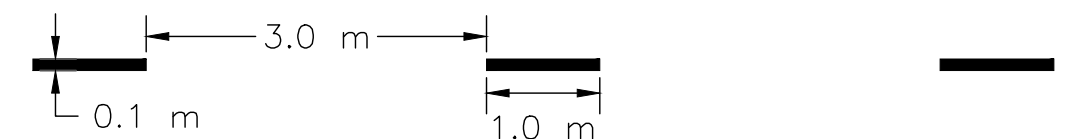
Yhdistetyn ja erotellun pyörätien saumakohdassa erotteluviiva ohjataan pyörätien reunaan ja keskiviiva jatketaan yhdistetyn väylän keskelle.

Väylätyypin muutoskohtaan merkitään molempien väylätyyppien tunnuksot. Yhdistetyn ja erotellun väylätyyppien tunnuksen koosta ja sijoittelusta on kerrottu tarkemmin korteissa 3B ja 3C.

Kuva 1 Tiemerkinnt väylätyypin muutoskohdassa.

K1 Keskiviiva 1/3-10

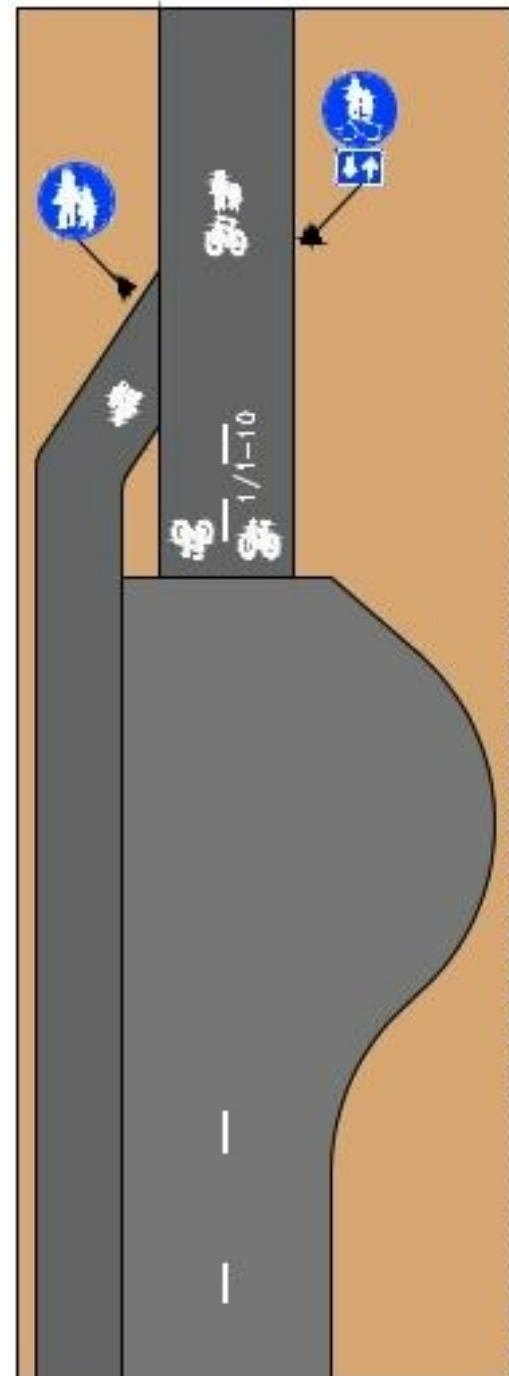
Eroitteluviiva VA-10

4B AJORADAN JA PYÖRÄTIEN SAUMAKOHTA

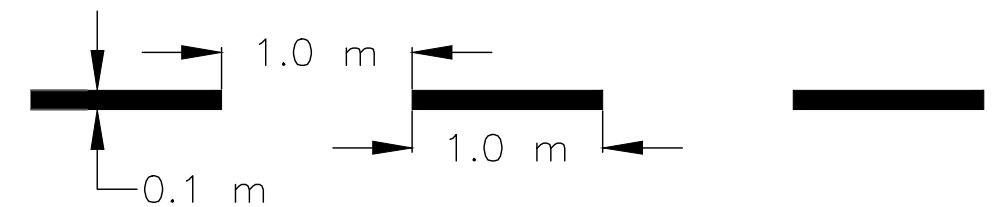
Ajoradan ja pyörätien saumakohdassa voidaan kulkusuunnat erotella ohjausviivalla.

Ohjausviiva tehdään 10 cm leveällä katkoviivalla, jossa viivan pituus on 1,0 m ja välin pituus 1,0 m (1/1–10).

Kuva 1 Tiemerkinnyt pyörätien ja ajoradan saumakohdassa.

M6 Ohjausviiva 1/1–10

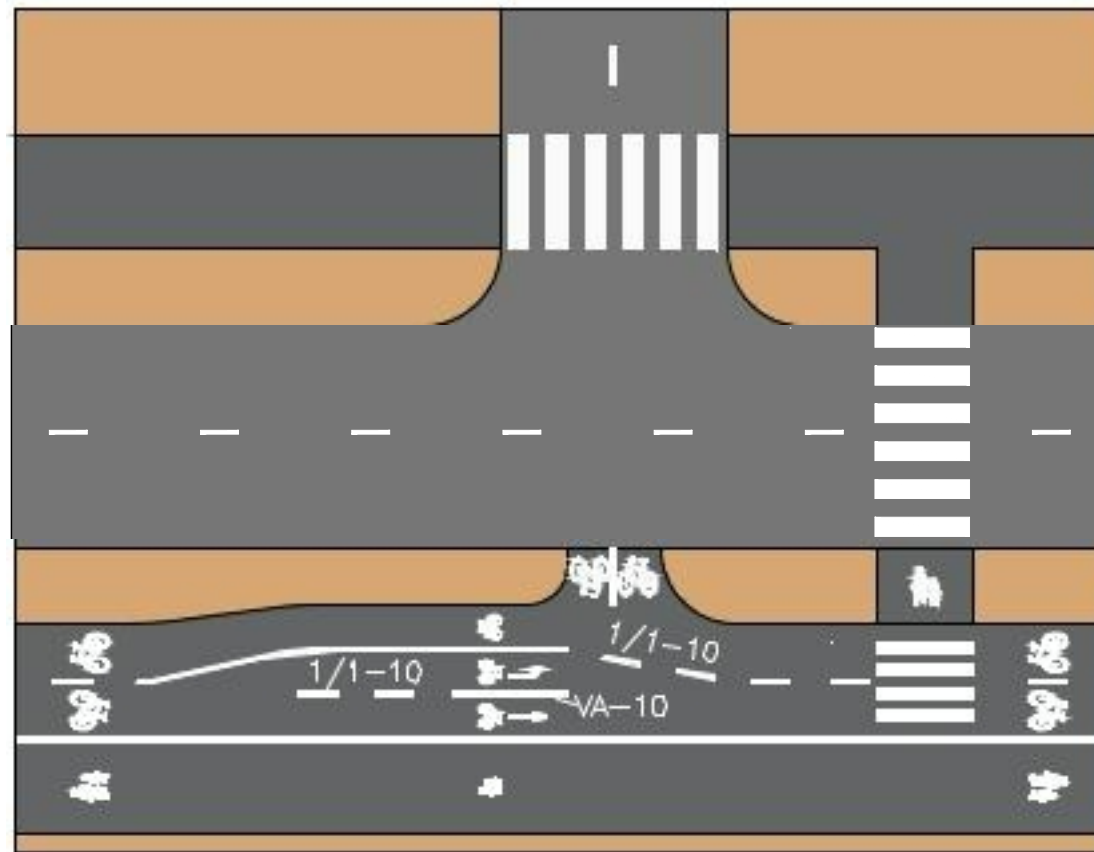

4C KÄÄNTYMINEN SIVUKADUN AJORADALLE

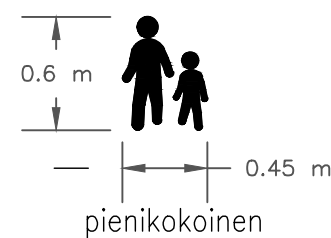
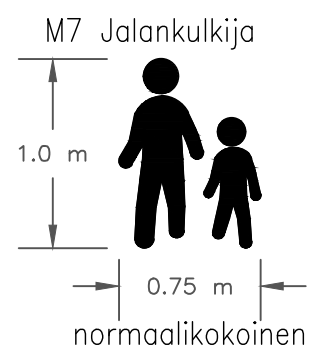
Kääntyvä suunta erotellaan vastakkaisesta ja suoraan jatkavasta pyörätiestä sekä merkitään pyörätunnuksella ja ajokaistanuolella.

Vastakkaiset ajosuunnat erotellaan toisistaan sulkuviivalla niiltä osin, kun sulkuviivan ylitystarvetta ei ole. Ylityskohtaan merkitään ohjausviiva (1/1–10).

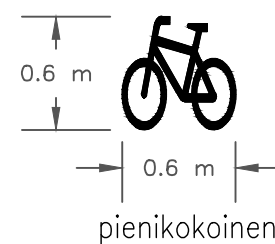
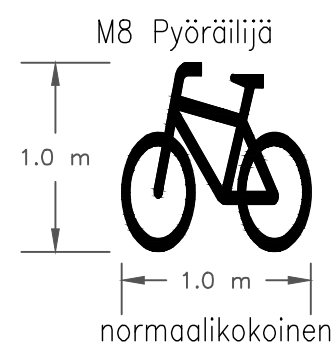
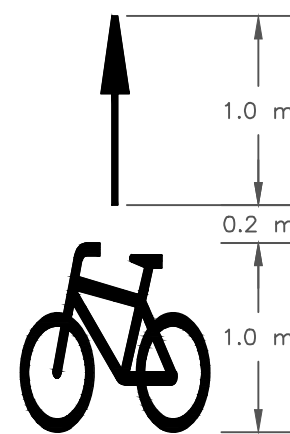
Samansuuntaiset erkanevat pyörätien osat erotellaan toisistaan 10 cm leveällä kaistaviivalla, jossa viivan pituus on 1,0 m ja välin pituus 1,0 m (1/1–10) ja lopuksi voidaan merkitä sulkuviiva (VA–10).

Kuva 1 Kääntyvän suunnan merkitseminen kaksisuuntaisella pyörätiellä.

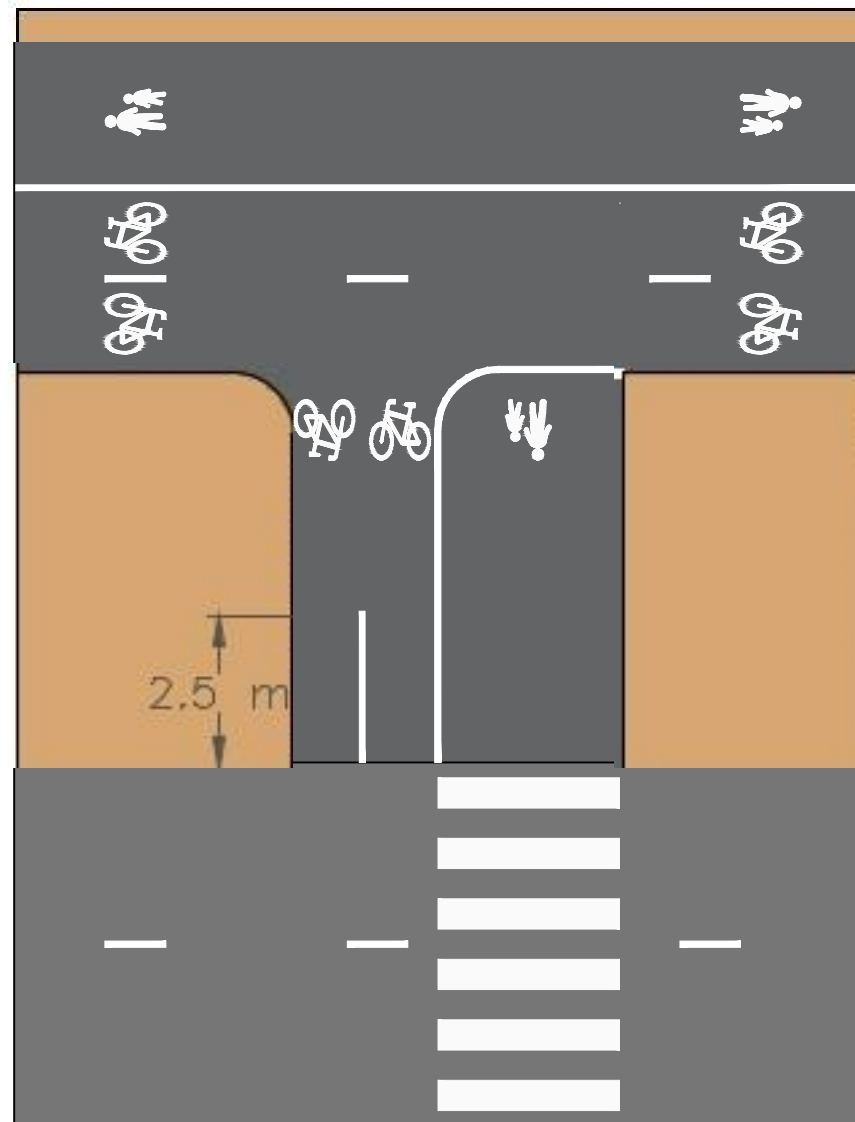
M1 Ajokaistanuoli

4D PITKÄ ODOTUS- JA RYHMITYSALUE

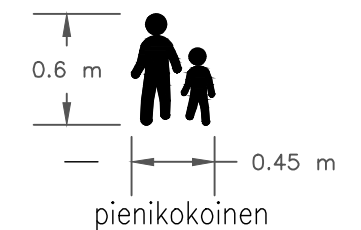
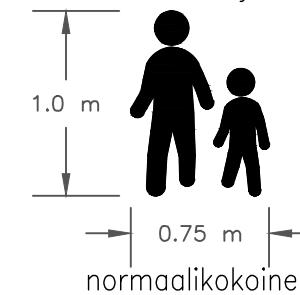
Pitkällä jalankulkijan odotusalueella ja pyöräilijän ryhmitysalueella tunnuksat merkitään lähelle pyörätietä. Tunnusten koosta on kerrottu kortissa 3B.

Pyöräliikenteen ajosuunnat erotellaan toisistaan ryhmitysalueen ajoradan puoleisessa päässä sulkuviivalla, jonka pituus on 2,5 m.

Kuva 1 Tiemerkinnot pitkällä jalankulkijan odotusalueella ja pyöräilijän ryhmitysalueella

M7 Jalankulkija

M8 Pyöräilijä

